

Hướng dẫn giao dịch chứng quyền

I. Thông tin cơ bản về chứng quyền:

Chứng quyền có bảo đảm (CW) là chứng khoán có tài sản đảm bảo do công ty chứng khoán phát hành, cho phép người sở hữu được quyền mua (chứng quyền mua) hoặc được quyền bán (chứng quyền bán) chứng khoán cơ sở cho tổ chức phát hành chứng quyền đó theo một mức giá đã được xác định trước, tại hoặc trước một thời điểm đã được ấn định, hoặc nhận khoản tiền chênh lệch giữa giá thực hiện và giá chứng khoán cơ sở tại thời điểm thực hiện.

Có hai loại chứng quyền có bảo đảm: chứng quyền mua và chứng quyền bán.

Chứng quyền mua là loại chứng quyền mà người sở hữu chứng quyền được quyền mua một số lượng chứng khoán cơ sở theo mức giá thực hiện hoặc nhận khoản tiền chênh lệch khi giá của chứng khoán cơ sở cao hơn giá thực hiện tại thời điểm thực hiện.

Chứng quyền bán là loại chứng quyền mà người sở hữu chứng quyền được quyền bán một số lượng chứng khoán cơ sở theo mức giá thực hiện hoặc nhận khoản tiền chênh lệch khi giá của chứng khoán cơ sở thấp hơn giá thực hiện tại thời điểm thực hiện.

Các thông tin cơ bản của Chứng quyền

Thông tin	Ý nghĩa	Ví dụ
Chứng khoán cơ sở (CKCS)	Chứng khoán cơ sở của chứng quyền có thể là cổ phiếu đơn lẻ, chỉ số chứng khoán hoặc chứng chỉ quỹ ETF. Trong giai đoạn đầu triển khai chứng quyền có bảo đảm tại Việt Nam, chỉ có cổ phiếu được chọn làm chứng khoán cơ sở và phải đáp ứng các tiêu chí tối thiểu về vốn hóa thị trường, thanh khoản, tỷ lệ tự do chuyển nhượng. Các mã do Sở quy định	Cổ phiếu FPT
Tỷ lệ chuyển đổi	Số lượng CW tương đương với CKCS	4:1
Thời hạn chứng quyền	3 - 24 tháng	03 tháng
Ngày giao dịch cuối cùng	- Hai (02) ngày trước ngày đáo hạn của CW - Sau ngày này, chứng quyền bị hủy niêm yết	(Ngày phát hành: 15/04/2018) 12/07/2018
Ngày đáo hạn	Là ngày cuối cùng mà người sở hữu chứng quyền được thực hiện chứng quyền	14/07/2018

Phương thức giao dịch	Thời gian chứng quyền và tiền về tài khoản là T+2 như chứng khoán cơ sở	
Giá chứng quyền	Khoản chi phí nhà đầu tư bỏ ra để sở hữu chứng quyền	1,000 đồng/CW
Giá thực hiện	Mức giá để NĐT thực hiện quyền mua hoặc bán CKCS khi CW đáo hạn	60,000 đồng
Giá thanh toán	Bình quân giá CKCS trong 5 ngày giao dịch liền trước ngày đáo hạn CW, không bao gồm ngày đáo hạn	80,000 đồng
Phương thức thanh toán khi thực hiện quyền	Thanh toán tiền mặt	$(80,000 - 60,000) / 4 = 5,000$ đồng/CW

Ví dụ:

Ngày 10/03/2018, nhà đầu tư A mua 16,000 Chứng quyền trên cổ phiếu FPT (Giá hiện tại của FPT là 60,000 đồng) với các thông số sau:

- Tỷ lệ chuyển đổi: 4:1
- Thời hạn CW: 6 tháng
- Ngày đáo hạn: 14/07/2018
- Giá thực hiện 60,000 đồng
- Giá CW: 1,000 đồng/cw

Vậy số tiền nhà đầu tư A phải trả để mua 1,000 CW FPT là: $16,000 * 1,000 = 16$ triệu.

Giả sử Giá thanh toán (Giá bình quân 5 phiên trước ngày đáo hạn CW FPT) tại ngày đáo hạn:

TIÊU CHÍ	CHỨNG KHOÁN CƠ SỞ	CHỨNG QUYỀN CÓ BẢO ĐẢM
1. Số vốn	240 TRIỆU Sở hữu 4.000 cổ phiếu FPT	16 TRIỆU 16,000 CW tỷ lệ 4:1, tương đương 4.000 cổ phiếu FPT
2. Nếu giá FPT sau 3 tháng: 80.000/CP	$4.000 * (80.000 - 60.000) = 80$ tr LÃI 33.3% /VỐN ĐẦU TƯ	$16.000 * ((80.000 - 60.000) / 4 - 1.000) = 64$ tr LÃI 300% /VỐN ĐẦU TƯ
3. Nếu giá FPT sau 3 tháng: 64.000/CP	$4.000 * (64.000 - 60.000) = 16$ tr NĐT LÃI 16 TRIỆU	$16.000 * ((64.000 - 60.000) / 4 - 1.000) = 0$ NĐT HÒA VỐN
4. Nếu giá FPT sau 3 tháng: 40.000/CP	$4.000 * (40.000 - 60.000) = -80$ tr NĐT LỖ 80 TRIỆU	$16.000 * ((40.000 - 60.000) / 4 - 1.000) = -96$ tr NĐT CHỈ LỖ 16 TRIỆU (Do không thực hiện quyền tại đáo hạn)

Các trạng thái của Chứng quyền mua

Tại thời điểm đáo hạn nếu CW:

Trạng thái	Chứng quyền mua	Chứng quyền bán
Có lãi – ITM	Giá CKCS > Giá thực hiện	Giá CKCS < Giá thực hiện
Lỗ - OTM	Giá CKCS < Giá thực hiện	Giá CKCS > Giá thực hiện
Hòa vốn – ATM	Giá CKCS = Giá thực hiện	Giá CKCS = Giá thực hiện

- Trạng thái có lãi: NĐT được nhận phần lãi chênh lệch
- Trạng thái hòa vốn và trạng thái lỗ: NĐT không được nhận thanh toán chênh lệch

II. Giao dịch chứng quyền:

Để giao dịch Chứng quyền có bảo đảm, nhà đầu tư có hai cách sau:

- **Sơ cấp:** Đăng ký mua tại sàn giao dịch của các công ty chứng khoán được cấp phép phát hành.
- **CW niêm yết trên HSX:** Mua/bán chứng quyền đã niêm yết trên sở giao dịch chứng khoán:
- Sau khi phát hành CW sẽ được niêm yết trên Sở giao dịch Chứng khoán HCM, NĐT có thể mua/bán CW như Chứng khoán thông thường hoặc có thể nắm giữ đến đáo hạn.
- Thời gian thanh toán bù trừ: T+2 ngày

Nếu giữ CW đến đáo hạn, NĐT sẽ được thanh toán phần lãi chênh lệch theo công thức sau:

Thanh toán = Giá CKCS đóng cửa bình quân 5 phiên liền trước ngày đáo hạn – Giá thực hiện

- Theo quy định hiện tại của UBCK và Sở giao dịch, NĐT chỉ có thể mua chứng quyền mua.
- Sau khi CW niêm yết trên sàn giao dịch, NĐT có thể lựa chọn bán CW trên sàn giao dịch hoặc giữ đến đáo hạn để nhận thanh toán với CTCK (nếu CW ở trạng thái lãi)
- Theo quy định của UBCK và SGDCK HSX, nhà đầu tư không được phép giao dịch ký quỹ đối với CW.
- Khi CW đáo hạn, NĐT sẽ được nhận thanh toán chênh lệch nếu giá thanh toán CW (trung bình giá đóng cửa 5 phiên liền trước ngày đáo hạn của CKCS) lớn hơn giá thực hiện. Sau đó, CW sẽ không còn giá trị giao dịch và không được hưởng bất kỳ lợi ích nào.

- Tổ chức phát hành chứng khoán cơ sở không được phép đầu tư CW dựa trên chứng khoán do tổ chức đó phát hành
- Người liên quan của tổ chức phát hành chứng khoán cơ sở được phép giao dịch CW phát hành trên chứng khoán cơ sở đó. Tuy nhiên, khi giao dịch phải thực hiện công bố thông tin 3 ngày trước ngày giao dịch.
- NĐT sở hữu CW sẽ không có bất cứ quyền nào đối với công ty như cổ đông của cổ phiếu đó.
- Giá trần/sàn của CW được xác định được theo công thức sau:

*Giá trần/sàn CW = Giá tham chiếu CW +/- (Giá CKCS*Biên độ dao động) / Tỷ lệ chuyển đổi*

Ví dụ: Giá CKCS 100,000 đồng, biên độ dao động 7%. Giá tham chiếu CW là 5,000 đồng, tỷ lệ chuyển đổi 2:1

- Giá trần CW = $5,000 + (100,000 * 7\%) / 2 = 8,500$ đồng
- Giá sàn CW = $5,000 - (100,000 * 7\%) / 2 = 1,500$ đồng
- Phí giao dịch CW bằng với phí giao dịch chứng khoán thông thường.
- Giá CW không điều chỉnh khi Chứng khoán cơ sở phát sinh sự kiện doanh nghiệp (Trả cổ tức, phát hành thêm cổ phiếu mới...). Các sự kiện này sẽ được điều chỉnh thông qua giá thực hiện và tỷ lệ chuyển đổi của CW để đảm bảo lợi ích của NĐT không đổi. Giá thực hiện và tỷ lệ chuyển đổi mới sẽ được công bố công khai cho NĐT.
- Giống như cổ phiếu, CW cũng sẽ bị tạm ngừng giao dịch trong các trường hợp:
 - Chứng khoán cơ sở của CW bị tạm ngừng giao dịch
 - Sự cố bất khả kháng do thiên tai, hỏa hoạn hoặc sự cố kỹ thuật tại hệ thống giao dịch, hệ thống thanh toán
 - Các trường hợp Sở Giao dịch Chứng khoán thấy cần thiết để bảo vệ nhà đầu tư